446-MS.I.42

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

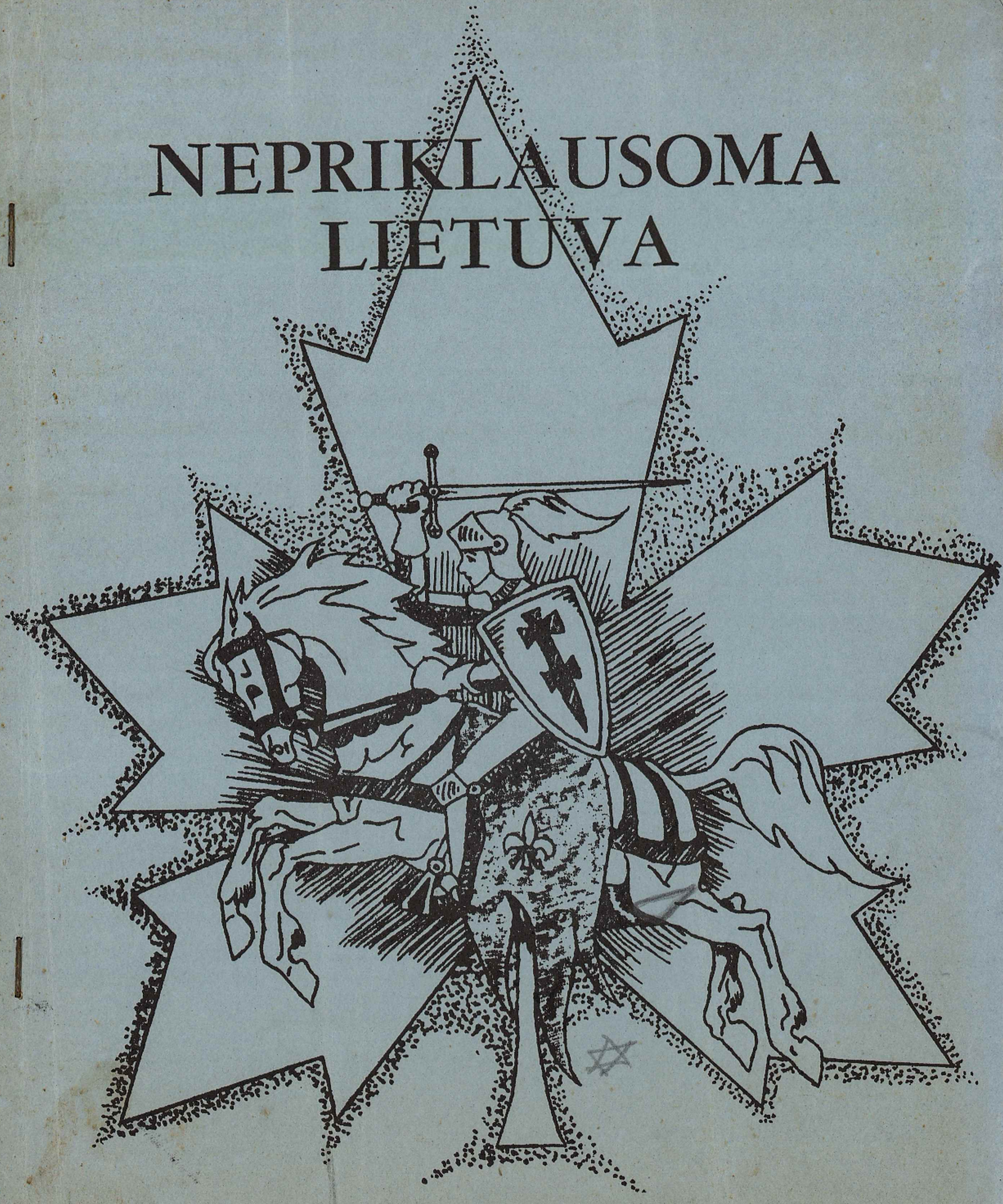

LIEPOS

MONTREAL—1947

JULY

N E P R I K L A U S O M A L I E T U V A

(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kulturinio Gyvenimo žurnalas.

Nr. 62, Montreal, Liepos - July Mėn., 1947 metų.

Už išlaisvinima Lietuvos! For Liberation of Lithuania!

Už ištikimybę Kanadai! For Loyalty to Canada!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale.

Prenumerata Metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje . . . . . $1.00 Canada $1.00

Užsieny . . . . . 1.50 Other Countries . . . 1.50

Redakcijos Antrašas

6642 Third Ave., Rosemount,
Montreal 36, Quebec,
Canada.

"Authorized as second class mail, Post Office Dept., Ottawa"

NUŠVIS

Iš vakarų žuvėdros skrenda
Aptemusiu dangum,
Atneš rytojus aukso gandą
Ir mums!

Šalis, kur apleista kentėjo
Kančios ir nerimo naktis,
Pakyla Viešpaty teisėju -
Didžių darbų maža šalis.

Sugrįžkite visi iš tolimo Sibiro
Ir iš mirties griuvėsių vakaruos,
Tautos širdis gyva - nebuvo mirus -
Visus priims, visus paguos.

Ir atsigaus krantai Šešupės,
Ir Nemunas, Nevėžis ir Neris,
Baltais sparnais žuvėdros supas:
Nušvis! Nušvis!..

KOLOBORANTAS

- Pranys Alšėnas -

Vokietijos žemėje vos buvo nustojusi pragariška patrankų muzika. Bombų išraustos duobės ir miestų griuvesiai dar tebealsavo žmonių ašaromis ir krauju. Tačiau, atgimstantis pavasaris ir prasiplėšę iš sustingimo kiauto medžių lapai, pląsdedami ir skleisdami įvairias blizgesio varsas, tarytum stengesi uzslepti prauzusios karo audros padarinius ir siaubingą praeitį...

Vienoj Vokietijos provincijoj, lygiu asfaltuotu vieškeliu, tartum šešelis, sunykęs ir išbadėjęs, keliavo nezinomas žmogus.

Jis, retkarčiais sustodamas ir prisėsdamas ant žaliuojančio plento griovio, sukaupęs beissenkancias jegas, vis slinko pirmyn.

Nežinomo keleivio drabužiai buvo suplyšę ir sudulkėję. Jo atsikišusiuose, vos oda pridengtuose be raumenų žandikauliuose, buvo galima isskaityti sunkius pergyvenimus ir iškentejimus. Iš po jo tamsių antakių žiurejo prigesusios, bet kartu ir viltingos melynos akys...

Ant pečių jis nešėsi mažą, apskretusį ryšulėlį, kuriame, matyt, buvo sudėtas jo visas turimas turtas. Kojos buvo apautos medinemis klumpemis, pro kurių kiaurus užkulnius matesi issekusios kulnys...

Iš pažiūros, tai buvo daugiau vaiduoklis, ne žmogus. Kur jis ėjo, kas jis buvo ir kokio tikslo sieke - niekas nezino. Tačiau, pasiklausdamas sutiktų zmonių, jis keliavo vis tolyn.

Buvo vėlyvas popietis ir saulė slinko vakarop. Pro šalį skriejo daugybe masinų, bet ne vieną nesustojo ir nepaklause kur šis keistasis keleivis noretų buti pavežintas...

Nepažįstamasis vis dėlto priėjo Hoffnungo lietuvių stovyklos vartus ir, sunkiai atsidusęs, sustojo. Iš jo veido matesi, kad jis jautesi pasiekęs tikslą.

Sargybinis abejingai pasitiko atvykusįjį ir, nieko netardamas, klausiamai žiurejo į jį.

- Ar čia lietuviai gyvena? - išvargusiu ir prislopintu balsu, pagaliau, paklause keleivis.

- Taip, čia... O ko tamsta norėjot? - pasiteiravo sargybinis.

- Aš norėjau matyti stovyklos vedėją... - pratarė šis.

Sarbyninio palydėtas, nepažįstamasis atsidūrė stovyklos raštinėje. Po gero pusvalandžio pasikalbejimo, kadangi Hoffnungo stovykla jau buvo perpildyta ir laisvų kambarių nebebuvo, stovyklos vedejas jį nuvede ir "laikinai" apgyvendino treciojo bloko palepej, bloko valymo įrankių sandeliuke.

Gavus UNRRA-os sutikimą jam apsigyventi, stovyklos gyventojų sąraše atsirado dar toks papildymas: "Jonas Bertasius, gimęs 1909 m."

Ir taip Hoffnungo lietuvių stovykla padidėjo dar vienu nauju gyventoju. Deja, nors kazin kiek buvo pastangų deta, kiek teirautasi, niekam vis delto nepavyko suzinoti, kas per vienas naujasis palepes gyventojas. Niekas nesuzinojo nei kas jis buvo, nei kokia jo praeitis...

Bertašius vengė rodytis viešumon ir dienų dienas pratūnodavo savo mažytej buveinej. Tik retkarčiais praslinkdavo rajonu, tačiau visuomet vengdavo su kuo nors kalbetis. Jis visą laiką buvo paniuręs ir užsisvajojęs.

Nors prabėgo keletas mėnesių, bet Bertašius stovykloje neturėjo jokių pažinčių. Ir kas žmonems krito į akis, kad Bertasiaus isvaizda, ir gyvenant stovykloje, ne kiek negerejo, bet kaskart nyko...

Kada nę kada jis išeidavo į lauką. Ypatingai su dideliu susidomėjimu Bertasius stebedavo vaikučius. Jis jais visuomet pasidžiaugdavo, kuomet vaikuciai is mokyklos skubedavo namo...

Vieni iš to darydavo išvadas, kad jis buves mokytojas, kiti - kad karo metu seimą praradęs, o treti - speliodavo, kad is viso jis neaiškios praeities žmogus, jog taip vengia kitų žmonių. Gal net koks koloborantas, kuris bijo zmonių sutikti ir kuris gailisi uz savo praeities nuodemas...

Stovykloje begyvenant; visiems slinko gana pilkos dienos, bet kiti jos gyventojai nueidavo ir į susirinkimus, dalyvaudavo įvairiuose minejimuose, retkarciais ir padainuodavo, tik niekas niekur nemate Bertasiaus...

Jis vis lindėdavo savo apgailėtinam kambarėly ir kažką rašė. Tą buvo issifravę smalsesnieji stovyklos gyventojai, kurie, užlipę į palepę, neva kitais reikalais, pro durų plyšį slapta pasiziuredavo ką veikia Bertasius...

Pagaliau, prasidėjo stovyklose skryningų banga. Ji, žinoma, neaplenke ir Hoffnungo stovyklos gyventojų.

Ypač buvo griežta paskutiniojo skryningo komisija. Be užpildytose anketose patiektų zinių, ji kiekvieną dar zodziu daug kamantinedavo. Bertasiui taipogi teko daug aiškintis del darbo pazymejimo ir kitų dokumentų neturejimo. Sutinkamai su kitų gyventojų ankstyvesniais speliojimais, jam net buvo primesta, kad jo visi paaiškinimai yra melas, o jis gal buvęs koks nacių koloborantas ir turetus

dokumentus tyčia sunaikinęs. Po tokio pasikalbėjimo, komisijos pirmininkas Bertasiaus anketoje pastate didelį klaustuką...

Po to vėl slinko dienos. Žmonės laukė skryningo rezultatų.

Kuomet buvo gautas išskryninguotųjų sąrašas, jame figuravo ir Bertasiaus pavardė. Sužinoję apie tai žmonės, tarpusavy snybždėjosi: "Matot, ar ne taip yra, kaip kalbėjom... Paslaptingasis Bertasius tikrai yra neaiškus žmogus, ar net koloborantas"...

Pagaliau, priėjo terminas išskryninguotuosius išskirti iš UNRRA-os globos. Seniūnams buvo pavesta jiems paskelbti, kad apleistų stovyklą...

Bloko seniūnas, gavęs įsakymą, o kartu jausdamas ir didelį smalsumą pamatyti kaip gyvena Bertasius, lipo laiptais į pasiurę, į jo "butą"...

Prisiartinęs prie paslaptingojo stovyklos gyventojo durų, seniūnas tyliai pasibeldė, bet viduj niekas nieko neatsakė. Žvilgterėjęs pro duryse esantį plyšį, su nustebimu jis pastebėjo Bertasių sėdintį prie stalliuko, o dar daugiau jis nustebo todėl, kad nors buvo pats vidurdienis, bet kambarėlio palubėje spinksėjo deganti elektros lemputė. Dar kartą pasibeldė, bet ir vėl niekas jo į vidų nekviete. Tuomet ryžosi eiti vidun neprašytas. Juk reikėjo įvykdyti uždetą pareigą...

Atsiradęs viduj, seniūnas visai apstulbo. Nors aiškiai matė, kad Bertasius sėdi prie atversto sąsiuvinio, kur buvo ką tai rašęs, bet jam įėjus - jis ne nežvilgterėjo atgal...

- Gal užmigo berašydamas... - toptėrėjo seniūnui mintis. Jis priėjęs ėmesi pajudinti miegantį už peties, bet... lyg žaibo trenktas, atšoko atgal... Bertasius buvo sustingęs - negyvas...

Kai jau buvo užalermuota stovykla ir atvyko valdžios pareigūnai bei gydytojas, padarius skrodimą, buvo konstatuota, kad Bertasius miręs nuo širdies paralyžiaus...

Prie jo rastame apglamžitame sąsiuvinyje, paskutiniuoju įrašu buvo parašytas žmonai ir dviems dukrelems laiškas į Sibirą:

"Mano brangioji Stasę ir mažieji Angelėliai Vidute ir Janyte, Nebežinau nei kur adresuoti šį laišką: ar į Sibirą, nors ir ten smulkesnio adreso nežinau, o gal... gal, neduok Dieve, Jūsų ir visai gyvų nebėra...

Dėl Jusų likimo mano širdis kasdien yra draskoma sunkaus sielvarto. Todėl, nors nesitikiu, kad kada šis laiškas pasieks Jus, bet rašau, kad nors laikinai apgavus savo išvargintą sielą...

Šia proga, nors keliais sakiniais noriu aprašyti savo gyvenimą nuo to laiko, kuomet ziaurus žmones isarde jaukų musų seimos židinį.

Baisųjį birželį, kuomet penkioliktą to mėnesio dieną grįžau iš Šiaulių ir neberadau Jusų, aš roviau plaukus nuo galvos ir kaltinau save. Tuomet baisus kaltinimas užgulė mano krūtinę: kodėl aš Jus vienas palikau. Ach, Viešpatie, kaip tada norėjosi būti drauge su Jumis ir žiūrėti bendram likimui į akis... Deja, Jūs buvote jau Dievas žino kur...

Išplėšdami Jus - jie kartu išplėšė ir mano širdį...

Prasidėjo karas. Iš širdies skausmo ir didelės pagiežos kraugeriams, aš stojau į partizanų eiles ir koviausi su beganciais bolševikais, tartum įsiutęs žvėris... Koviausi staciai ir niekur neieškojau jokios priedangos... Kerštas vertė mane taip daryti, nes atrodė, kad pati mano gyvybė jau nebereikalinga...

Galvojau, kad žūsiu, bet nebuvo lemta tai įvykti...

Pagaliau, mūsų žemėje kovos pasibaigė. Bolševikai jau buvo toli nuštumti. Susidarė musų vyriausybė ir, maniau, kad nors laisva savoji žemė kiek nors nuotaikas prablaivys. Bet... kur tau. Antrieji okupantai taipogi ėme siausti musų krastą. Lietuvos vyriausybę panaikino, o musų tevų žemę eme kolonizuoti, žmones gaude ir veze į Vokietiją katorgiškiems darbams... Neišlaike mano nervai. Stojau į pogrindinę kovą ir pries ruduosius okupantus... Deja, mes buvome išsifruoti ir pakliuvai į Vokietijos konclagerius. Daug teko iškenteti per astuonis konclageriuose kalinimo ir kankinimo menesius, bet, atėjo laikas - galingoji Vakarų armija sumusė ruduosius priesus ir mus iš konclagerio išlaisvino. Nors iš ten išejau vos gyvas, bet pradejau skaidresnemis viltimis gyventi. Galvojau - gal gi su laiku Vakarai išlaisvins kankinamus žmones ir iš milžinisko Rytų konclagerio. Gal gi dar ateis tas laikas, kad pamatysiu savo brangiąją Stasę ir mažyčius angelelius Vidutę ir Janytę...

Po išlaisvinimo iš konclagerio, nelaukdamas jokių dokumentų apie manęs kalinimą, vien su paprastuciu amerikiečių corporalo rastelių, skubėjau ieškoti lietuvių. Kitus mano dokumentus seniai buvo atėmę naciai. Artimiausią lietuvių stovyklą Hoffnunge suradau. Tikėjausi čia lengviau atsikvėpti, bet... ir čia... skryningas, užmetimas, jog greičiausiai esu koloborantas, kad dokumentų neturiu...

Pradžioje pasitikėjau komisijos humaniškumu ir tikėjausi, kad žodžiu išsiaiškinsiu, bet mano viltys nuejo niekais... Gi dabar, vel man gresia už stovyklos ribų išmetimas... Ach, Viešpatie, silpsta ranka ir rašyti nebegaliu. Negi Dievas man ir visai mūsų tautai tik tokį likimą teskyrė... Negi mes turime visur ir nuo visų tegirdeti priekaištus, jog esame koloborantai, nusikaltėliai ir t.t.

Na, tiek to, nebesiskųsiu savo dalia, nes niekas mano skausmingo skundo neišklausys... Taip noretųsi dar daug, o daug jums gražaus parašyti, bet jaučiu, kad visiškai alpstu. Alpstu dvasiškai ir fiziškai. Atleiskite man. Gal kiek pailsėjęs vel ką nors parašysiu..."

Ir čia nutrukęs Bertašiaus laiškas. Jis, matyt, nutruko kartu su nutrukstancia jo gyvenimo styga...

Bamberg, 1947, 5, 9.

- - - - - - - - - - - - - -

PROTESTO IR PRAŠYMO LIETUVIŲ ŠAUKSMAS Į PASAULĮ TVARKANČIAS INSTITUCIJAS IR Į VISĄ ŽMONIJĄ.

(P a b a i g a)

6. Sakoma, kad Sov. Rusijoje rinkimai bent visuotiniai, nes priverčiama visi 100% balsuotojų balsuoti. Ne taip! Štai kur slypi sovietinių rinkimų nevisuotinumas. Taip, verste tai bolsevikai ir naganais verčia balsuoti, bet kas balsuoja. Per pirmuosius rinkimus bolševikų paskelbimu Lietuvoje balsavę net per 100%: tą žinią patys bolsevikai buvo paskelbę, nors balsavusiųjų balsai dar net ne suskaityti nebuvo. Visiems viena tera aisku: tik visi Lietuvos piliečiai tegali balsuoti. Ir tik tada tokie rinkimai būtų visuotiniai. O aiškiai žinome, kad vien tik dabar per antrąją bolševikų okupaciją iš Lietuvos į Rusijos katorgas lietuvių išgabenta šimtai tūkstančių, - jie negalėjo balsuoti. Per pirmąjį bolsevikmetį iš dešimčių tūkstančių lietuvių, išvežtųjų gilyn į Rusiją, tik retai kuris dabar tegrįžęs, - ir tie negalėjo balsuoti. Visi Lietuvos kalėjimuose ir izoliaciniuose punktuose atsidurę lietuviai taip pat negalėjo balsuoti. Paprastai dar prieš rinkimus per dvi savaites ir ypač prieš pačius rinkimus prasideda "didieji valymai" ir tyčia "izoliavimai", ir tada vėl masės piliečių sąmoningai atitraukiama nuo balsavimo kaipo vadinamieji neištikimieji aklajam diktatūriniam režimui. O kur tie tūkstančių tūkstanciai lietuvių, kurie tebesislapsto Lietuvos giriose nuo bolševikų teroro, kurie, kaip mes, D.P. gyvenimą tebegyvena, kurie išsklaidyti po visą pasaulį. Gi ir visi tokie lietuviai turi teisę rinkimuose dalyvauti, žinoma, dingus bolsevikų okupacijai Lietuvoje ir joje tikriems demokratiniams principams teorijoje ir praktikoje įsigalėjus. Taigi, ar ir tokiai daugybei Lietuvos piliečių nesant Lietuvoje - ar gali būti dabar ten kokie visuotini rinkimai. Kaip ir caristines Rusijos pavergtoje Lietuvoje generalgubernatorius korikas Muravjovas kartu su brutaliuoju gubernatorium Kaufmanu 40 metų buvo uždraude lietuviams lietuvišką spaudą ligi 1904 metų, kore lietuvius, gabeno į Rusiją apsigyventi, į tokių lietuvių sodybas kolonizuodami rusus iš Rusijos gilumos, - taip ir dabar Lietuvoje bolsevikai tomis pačiomis caristinemis priemonemis ir kur kas žiauresniais metodais prikolonizavo ir tebekolonizuoja Lietuvoje rusus, atgabentus iš Sov. Rusijos kolchozų, suteikdami jiems Lietuvos pasus, net ištremtųjų lietuvių pasus ir net lietuviškąsias pavardes. Tai ką, ar ir tokie ateiunai balsuotojai, nekiek nemoką lietuvių kalbos ir neturį teisės Lietuvos piliečiais būti, o vis dėlto rinkimuose vienodai balsuojantieji su tikraisiais Lietuvos piliečiais, - ar ir tas faktas kam nors rodytų, kad čia visuotiniai rinkimai. Ne! Čia ne visuotiniai rinkimai, bet parodija ir bolsevikine rusinimo klasta, dėl kurios dar gyvas išlikęs lietuvis gailiai randa ant savo nelaimingosios tėvynės griuvesių ir savo brolių seserų kapų.

Dabar Lietuvoje buvę ir anksčiau buvę Sov. Rusijos padiktuotieji ir pravestieji rinkimai, mateme, ne trupučio neparodo Lietuvos ir jos tikrųjų gyventojų valios, nes, kaip augsčiau įrodyta, tie visi rinkimai yra brutaliosios jegos padaras, teroro rezultatas, neteisėti, nelaisvi, neslapti, nevisuotiniai ir nedemokratiški. Tuose rinkimuose ne per nago juodymą jokia demokratinių rinkimų sąlyga nebuvo įvykdyta, ir tik tie rinkimai teklastoja lietuvių tautos valią ir klaidina pasaulį.

Šių metų Lietuvos nepriklausomybes 1918 metų paskelbimo šventės dienoje - Vasario 16 Dieną mes, vienos iš didžiausių Didžiosios Britanijos lietuvių stovyklų Seedorfo b/Zeven Lietuvių Stovyklos per 2,000 lietuvių, DP žmones, atstovaujame save, daugelis savo seimos, likusias Lietuvoje, vokiečių hitlerininkų ar rusų bolševikų išžudytas ar ištremtas į Sov. Rusiją katorgos darbams, mes atstovaujame visi visus savo gimines, savo profesijų žmones ir visokių darbo rūšių kaimynus, pasilikusius Lietuvoje ar išgabentus į Sov. Rusijąs - mes atstovaujame tiesioginiai maziausia 200,000 tokių lietuvių ir tuo patim mes atstovaujame ir visą Lietuvių tautą. Mes turime teisę ir griežtą pareigą atstovauti ne tik save, bet ir anuos visus savo brolius ir seseris, nes mes, buvę didžiųjų Lietuvių Tautos ir jos žmonių tragedijų liudininkai, mes betgi visi delto beturi žodžio laisvę iš savo globėjų, iš Vakarų Alijantų, iš tikrosios demokratijos, o tos žodzio laisves ir visokių kitokių didžiųjų laisvių nebera dabar Lietuvoje, ten bolševizmo sistemai įsigalėjus ir diktaturai viespataujant. Taigi, mes privalome atstovauti visus žokiečių nacių ir rusų bolševikų nukankintuosius lietuvius, visus ištremtuosius lietuvius, visus Lietuvoje NKVD sniperijos ir persekiojimų sukaustytuosius lietuvius, visus Lietuvos giriose tebesislapstančiuosius lietuvius, - visus kurie nuo bolševikų okupacijos pradzios Lietuvoje ir visoje Sov. Rusijoje nebegali laisvojo zodzio tarti ir nebeįveikia reiksti savo protestuojamojo balso, kad Lietuva yra prievarta prijungta prie Sov. Rusijos, kad Lietuvoje daromieji rinkimai tera bolševikų brutaliosios pajegos padaras, kad jie neteiseti, nelaisvi, neslapti, nevisuotiniai ir nedemokratiški, kad Lietuva grobiama ekonomiškai, kad lietuvių tauta bolševikų nuspręsta išnaikinti, kad Lietuvoje jokios judejimo, zodzio, susirinkimų, religijos, humaniškumo, pilietinio apsisprendimo, apsigyvenimo laisves nera, kad Lietuvą valdo diktatura tiek pat slyksti ir baisi, kaip ir rudoji nacių diktatura kad buvo, kad Lietuva 1939 metais Molotovo-Ribbentropo slapta ciniška sutartimi parduota Maskvai, ko negali pripažinti nei mūsų tautiečių globėjai, nei taurusis pasaulis, nei tarptautine teise, nei kovoje už laisves idealus kritęs siame pasauliniame kare Vakarų Alijantų karys kartu su mūsų nepriklausomybes kovų kritusiaisiais dalyviais.

Todel:

1. Viso pasaulio akivaizdoje visų lietuvių vardu pareiškiame griežčiausią protestą pries minetuosius neteisetuosius rinkimus dabartineje Lietuvoje, besiekiancius Lietuvą paversti Sovietų Rusijos okupuotąja provincija.

2. Lietuviai nepripažino, nepripažįsta ir nepripažins teroru ir smurtu prievartaujamojoje lietuvių tautoje svetimųjų daromų rinkimų ir kreipiamės į pasaulio sąžinę, prašydami nieko nelaukiant galingai protestuoti ir nepripažinti Sov. Rusijos daromų visų prievartos aktų Lietuvoje.

3. Mes tenorime, kad būtų atstatyta Lietuvos suverenine demokratine valstybe-respublika, kad Sov. Rusijos okupacija Lietuvoje su visais jos neigiamaisiais rezultatais būtų tuojau pašalinta ir tetrokstame, kad visai susirinkusiai į tėvynę lietuvių tautai būtų suteikta teisė ir galia laisvai, demokratiškai, betarpiškai, visuotinai Vakarų Demokratijos prasme apspręsti savo Lietuvos valstybės likimą ir reikalus.

4. Mes lietuviai prašyte prašome ir Vakarų Alijantų valstybių ir tųjų valstybių remėjų kitų visų valstybių vyriausybių įgalioti savo atstovus musų tautai ir Lietuvos valstybei neprieinamojoje Maskvos konferencijoje, kaip ir kitose konferencijose visomis galimomis ir reikiamomis isgalemis paremti šį musų šauksmą, teisetą viltį ir mųsų teisę bei reikalą augsčiau išdestytaisiais klausimais, paremtais šio laikotarpio didžiųjų Didziosios Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstybių, Prancuzijos, Sventojo Sosto ir visos eilės kitų valstybių vyrų ir Pasaulio Organizacijų patikejimais ir užakcentavimais dėl Lietuvos suverenumo atstatymo, paremtais Atlanto Chartos imperatyvu.

5. Mes lietuviai šaukiamės ir UNO, UNRRAos, IRO, Raudonojo Kryžiaus, Žmogaus Globos Organizacijų, Bažnyčių, Parlamentų, Socialiųjų Organizacijų, visų Tauriųjų Pasaulio Smegenų ir Žmonių ir tikimės, kad Jus mus Pabaltiją-Lietuvą, Latviją ir Estiją-išgirsite ir nedelsdami visomis priemonemis musų tautų sventą reikalą paremsite ir isgelbesite. 1947 metai privalo buti Lietuvos, Latvijos ir Estijos, to tiek Vakarų Europos istorijoje nusipelniusio Pabaltijo, išvadavimo metai, o Pasauliui butinosios Taikos metai:

Žmonija, gelbėk mus mažas tautas, mažas darbo žmonių valstybes. Žmonija, ir Tau Dievas pades. Žmonija, mes europeines tautos. Mes ir musų tautiečiai vargą vargom ir tebevargstam dėl netikro rytojaus, mes kalejimuose ir koncentracijos stovyklose puvome, badavome, apskurę, neapsiavę tremtinio gyvenimą keliavome, mes svetimųjų priespaudą, panieką pakelti turejome ir spardyti, šunimis pjudyti buvome, - mes viska pakeleme ir pakelsime ligi galo su pasaulio tautoms reta kantrybe savo tautos, savo Pabaltijo, savo Lietuvos ir tuo patim Pasaulio gerovei ir sviesesnei ateiciai. Mes Vakarų Europos orentacijos tauta nuo amzių. Mes apgynem Europą ir jos kultūrą anais laikais nuo azijatų antpludzio. Tą liudyte liudija plačioji Lietuvos Kunigaikstijos istorija. Europa ir Naujoji Europa-Amerika ir visa Žmonija, apginkit ir mus šį kartą XX amziaus viduryje, kad kokios amzinos demes nepasiliktų klasikinio galvojimo klasikiniam pasauliui, sukurusiam viską, kuo šiandien tautos dziaugiasi, paženklintos Vakarų Demokratijos teises dvasia ir galia.

Visų lietuvių Stovyklos gyventojų vardu pasirašome (eina parašai).

I Š "L A L I B R E B E L G I G U E"

Nr. 64, 1947. IV. I.

I. Koncentracijos Lageriai Rusijoj. Penkiolika milijonų kalinių.

Dabartiniu metu Rusijoj apie 15,000,000 politinių kalinių gyve arba vegetuoja uz visuomenes ribų. Atmetus nedidelį skaicių nuteistųjų pagal įstatymus, daugumas kalinių yra pries šį karą vykusių politinių "valymų" aukos ir demobilizuotieji vyrai, kuriuos kontaktas ne vakarų civilizaciją padare sovietines vyriausybes akyse įtartinus ir pavojingus.

NKVD turi pareigą įjungti šiuos žmones į priverstino darbo sistemą, rusų prąmonei telieką ją pasinaudoti. Magnitogorske 67,000 kalinių dirba inzinierių priežiuroje, kurie tuo paciu metu visi yra NKVD-stai. Kaliniai turi dirbti 12 val. Kadangi maistas yrą nepakankamas, tukstanciai jų mirs pirma, negu pasibaigs jų bausmes laikas

Svarbiausi lageriai yra Storobielskę, Koziolske ir Ostąchove. Kada prasidėjo Rusijos-Vokietijos karas, šię lageriai "glaudė" 15,700 kąlinių daugiausia lenkų karininkų. Po to šių lagerių kąliniai buvo išbarstyti po visą Rusiją ligi Afganistano sienos ir Kamcatkos.

Šie lageriai dabar užimtį vokiečių, lenkų, pabaltijiečių, vengrų, rumunų ir taip pat-placiuose plotuose už Uralo, kur jau nebe atskiri lageriai, bet istisas darbo centrų tinklas - belgų, atgabentų iš vokiečių koncentracijos lagerių, ir prancūzu bei anglų kareivių.

II. Įvairios lagerių rūšys.

Yra skiriamos 5 lagerių rūšys: 1) Bausmės lageriai, kur kaliniai atlieka savo bausmę ligi paleidimo. Bet tas dar nereiskia, kad po to šie kaliniai grįžti į bendromenę: jie turi apsigyventi tam tikroje srityje, kurios niekados nebegales palikti. 2) Kariniai lageriai, kuriuose laikomi vokiečiai-karo belaisviai ir tam tikra raudonosios armijos demobilizuotųjų kategorija, kaipo "karantinė", kol užmirs prisiminimus iš okupuotos Europos. Šiuose lageriuose mirtingumas yra dar didesnis, negu nacių koncetracijos lageriuose. Baisus skeletai skarmaluose keistai primena tai, ką mate įsiveržę į Vokietiją išvaduotojai. 3) Darbo lageriai. Čia daugiausia kriminaliniai nusikaltėliai. Gyvena lūsnose ar farmosė. Dirba žemes ukyje ir yra geriau užlaikomi už politinius kalinius ar belaisvius. 4) Politiniai lageriai. Iš jų iseina kaliniai į fabrikus ir kasyklas. Panasių "samburių" yra pridygę kaip grybų nuo Uralo ligi Kamčatkos. Kaliniai tera vergai. Jie varomi į kasyklas arba akmens lauzyklas, kur turi griežtai atlikti uždetą programą, jei nenori gauti smugių arba netekti tos pacios mazytes maisto normos. 5) Pereinamieji lageriai, kur vyksta paskirstymas į įvairius lagerius.

III. Neapmokama darbo jėga.

Šių lagerių darbo jėga išaiškina didelę dalimi greitą ekonominį Rusijos atsigavimą, ir šis "neapmokamas" darbas yra kertinis Rusijos galybės akmuo. Tiesa sakant šiuose lageriuose mažai tėra didelių asmenybių, kadangi daugumas šių "big men" dingo be pėdsako, toli už Uralo, tundroje, Lenos deltoje, ar dar toliau. Tikri "pavojingieji" turi keliauti visai į Šiaurę, į polarines sritis ar į Franr Joseph žemę, iš kur jau nebegrįžtama niekada. Naujosios žemės (Novaja Zemlia) lageriai yra salos prezidento, "komisaro-specialisto" Moizerovo vadovybeje. Šiam nebereikalinga daryti reklama.

IV. Organizacija.

Visi šie katorginiai lageriai yra sujungti į vad. "Goulak" organizaciją, kurios generalinis štabas neseniai buvo perkeltas iš Maskvos į Čkalov. Šename štabe dar vis tebeminimas generolas Nasiedkin, pustažandis džentelmenas, visai nepanašus į slaptosios policijos karininką. Jo įstaigoje, kurią jis paliko persikeldamas į Čkalov, pakabintas didžiulis žemėlapis, kuriame sužymėti visi rusų lageriai. Didžiausią ratelių dalis vaizduoja lagerių grupes. Kuomi (teritorija, istiesianti nuo Maskvos iki asigalio) srityje, Kolos pusiasalyje ir Kolymoje. Vierchojanske ir Magadane įrengti lageriai kasyklose dirbantiems kaliniams. Iš paskutinės vietos išvyksta laivai su 5 - 10 tūkstančių kalinių į Nachodka prie Vladievstoko. Prie Magadano yra taip pat mažas 8,700 gyventojų miestelis, kuriame sunkiai sužalotieji invalidai baigia savo gyvenimą, atnešusi jiems vien tik vargą.

Šiuose lageriuose milijonai vyrų ir moterų (generalinio štabo statistikos rodo 8 milijonų įregistruotų) yra pasmerkti vargingai mirčiai, o "Guolak" vadovybė teziuri to, ką rodo kartoteros ir oficialus raportai.

Visa ši neapmokama darbo jėga yra ne kaskitas, kaip svarbi mašinerija plataus pramonės ir žemės ūkio plano, kurį Rusija tikisi mažomis išlaidomis įvykdyti. Ir gal būt, kaip tik dėl to yra griežtai uždrausta nurodyti smulkmenas, ir atsisakoma duoti tikslus priverčiamųjų darbininkų skaičius, kuriuos Rusija naudoja po dalinės 1945 metų liepos mėn. amnestijos.

Klausimas, ar nesibaigiančios diskusijos dėl įvairių tautų sienų, ar šventiausi ONU principai ir taikingi nugalėtojų palinkimai privės prie to, kad bus išaiškinta ši tamsi istorija, dominanti visą žmoniją.

Vertė - Juozas Leliunas -

— — — — — — —

GRAŽIAUSIAS ŠEKMADIENIS MŪSŲ MOTINOMS...

BAMBERGIEČIAI TREMTINIAI PAGERBĖ MOTINAS

Pirmasis gegužės sekmadienis. Bambergo lietuviai jau iš vakaro vaikščiojo po gelių parduotuves, kad gavus gelių, kad pasipuošus kuo iškilmingiau pamineti tradicinę ir vieną iš kilniausių švenčių - motinos Dieną.

Išaušo ir lauktojo sekmadienio rytas. Tą dieną motinų intencija buvo atlaikytos dvejos pamaldos. Vienos / ankstyvosios / trečiosios stovyklos koplytelej, o antros - vokiečių bažnyčioje / St. Heinrichskirche.

Vidurdienio pamaldose ypač daug žmonių. Jie suklupę prieš altorių ir meldžiasi už savo Motinas. Jie meldžiasi ypač už tas Motinas, kurios liko tevų žemės sargyboje ir kurioms ziaurus okupantas parodė kelią į tolimą ir šaltą Sibirą. Koks jų ten likimas - vienas Dievas težino...

Pamokslo vietoj, kolonijos klebonas kun. Dr.Endriūnas perskaitė jaudinančio turinio Apaštališkojo Sosto Delegatūros pastoracinį laišką, kuriame buvo daug, o daug gražių minčių.

Vakare, 18 val. trečiosios stovyklos salėje įvyko iškilminga Motinoms pagerbti Akademija, su menine dalimi.

Akademiją atidarė šeštosios stovyklos švietimo vadovas inž. Škudžinskas, pakviesdamas į garbės prezidiumą tris seniausias moteris, kaipo abiejų stovyklų ir mieste gyvenančių lietuvių moterų atstoves. Šios senutes buvo apdovanotos graziomis gelėmis.

Po to įspūdingą ir jautrų žodį tarė šeštosios stovyklos vedėjas p. Barkauskas.

Ponia Reklaitienė, kaipo vietinių skaučių vadovė, perskaitė vyr. skautininkės Augustaitytes - Vaiciunienes ta proga prisiųstą rastą, o taipogi Pabaltiečių Moterų Tarybos Pirmininkes Dr. Žilinskienės dienai pritaikintą žodį. Ypatingai jaudinančių minčių buvo poetes Augustaitytes - Vaiciunienes zodyje. Čia drąsiai galima teigti, kad jos prisiųstojo laisko turinyje kiekvienas žodis svere po kilogramą...

Po to, pabaigus oficialiąją dalį, pasirodė Vaikų darželio vedėja sesele Balčiūnaitė su savo mažaisiais pipirais, kurie ypač graziai pasirodė su inscenizacija "Aš našlaitelė". Po to menines dalies išpildyme vyravo skautai. Jie ir deklamavo, ir dainavo, ir tautinius šokius šoko. Vis mūsų močiučių garbei...

Garbė skautams, nes jiems pradėjus veikti - stovyklose jaučiame daugiau gyvumo, girdime daugiau jaunatviško juoko ir viso gražaus, ko skautai mums parodo. O skautai - gi žinome kas per menininkai. Pas juos nėra nė išrinktųjų, nė atstumtųjų - jie visi vaidina, visi šoka ir... visi moka...

Bamberg, Pr. Ališauskas.

NERAMIOS DIENOS

Žiliuose jau būdavo paprotys: jeigu gražus oras darbymečiu, kruta, begineja, kad gyvas. "Šiokią dieną ir akmenelis ant kelio kruta", sakydavo Žiliškiai. Gi rudenio dargonose, priešingai: Žiliškiai jau būdavo rudens dovanas susikrovę kletyse ir ramia širdžią triūsdavosi po pirkią. Šį rudenį Žiliai atrodė kitaip: artėjančio fronto pavojus sudrumstė kaimo ramybę. Per kaimo laukus suvaryti vyrai kasė apkasus, kirto Sekminkalnio atšlaitese medžius, darkė prakaitu ir savo sunkiu darbu išpurentą žemę. Nekartą sunkiai dūsaudavo eidami iš darbo vyrai, pasiremę ant kastuvų liūdnai linguodavo galvomis tarsi nebeatpažindami savo dirvonų, o senis Gulbinas rymantiems dažnai dar pridurdavo: "Nebereiks, vyrai, nieko, naikiname ir darkome pievas, dirvas, o užėję bolševikai atims ir sodybas, užėjo jau Dievo rūstybė", kaip paprastai užbaigdavo. Vakarais glergėdavo visas kaimas nuo kareivių alaso, o kaimiečiai liūdnai klausydavo, kaip tolumoje kartas nuo karto dusliai, lyg iš po žemių dunda artilerija, prožektorių šviesos raižo padangę, kuriems nurimus, kildavo toje pusėje kruvini ugnies atspindžiai.

* * * * * *

Petrienės trobelėje slinko neramios dienos, jau pora savaičių, kaip po pirkią šeimininkavo kareiviai įnešdami dar daugiau skausmo jos sunkioje nedalioje. Skaudu būdavo matant, kaip kareiviai nešą iš kaimo kiaušinius, sviestą, o paskui iki vidurnakčio girtauja keldami tokį nežmonišką triukšmą. Tada Petrienė nebeturėdavo jėgų nei melstis ir dažnai virtuvės kamputyje paplūsdavo ašaromis. Kartą ją taip beverkiant užtiko vienas kareivis. Kalbėjo, aiškino kažką, tačiau ji nieko nesuprato tik liūdnai lingavo galvą.

Nuo to laiko jis liko Petrienei artimiausias, toks jaunas, ir veidelis grynai vaikiškas, tartum jos Pranelio. Skaudus prisiminimai suspausdavo jai širdį. Ale, jeigu būtų čia jos "išmincius", gal neturetų tiek skausmo. Taip mokėdavo jis ją paguosti, nuraminti. Kaip džiugu jai budavo kai sestadienio vakarais sugrįžęs nuo meisterio čiauška savo planus: "Mamą aš būsiu geras siuvėjas, ir mano meisteris taip sako. Kai aš užbaigsiu mokintis, tada mes važiuosim gyventi į miestą, ten linksmiau ir į baznyčią rudenį einant nereikes purvyno bristi, aš uždirbsiu daug pinigų ir tau nieko netruks". Tikedavo ir džiaugdavosi sunaus laime Petriene. Tik šį rudenį jos viltys eme vėl niauktis. Pranukas grįždavo nebetoks laimingas, bet dažniau susimąstęs ir retai bekalbėdavo apie savo ateitį. Vieną vakarą jis grįžo ypatingai susijaudinęs, tai buvo pries porą savaičių. Aiškino kad priešas veržiasi, jog nebegalįs pasilikti pas siuvėją, bet turįs eiti su tukstančiais tokių, kaip jis, pastoti priešui kelią į Žilius negali išsiveržti visa naikinanti pabaisa. Verke, melde tuomet, taciau tai nieko negelbejo, uzsispyręs jau toks buvo, kaip ir amziną atilsį tėvas. Tokia jau Dievo valią, ką padarysi. Taip užsigalvoju ir pamirsdavo neuzbaigtus poterius ir pirkioje jau girtus vokiecius užsnūsdavo ir tik vidurnakcio vėsumos pabudinta uzgesindavo tebedegančią lempą ir persižegnojusi atguldavo.

O dienos vis slinko nešdamos kartu naujus vargus ir rūpesčius. Kaime apkasų jau nebekase, bet kareivių privaziavo dar daugiau. Prisikimso pilnos grycios, o netilpusieji susikrauste net į klojimus. Jaute visi, jog viską naikinanti fronto smeklą jau kybo ir ant jų kaimo, galbut greit ateis valanda, kada pasipils sviedinių krusa naikindama namus, gyvulius ir zmones. Petriene dar labiau sunyko, nebejaute vakarais kareivių keliamo alaso. Kur bus buvus įsmeigdavo akis į galulaukę kur link paskutinį sykį išnyko jos juodbruvėlis ir noredavo pamatyti tolumoję juoduojantį, kaip paskutinį sykį išnykstanti taską ir išplesti is ten, sugrąžinti sau senatves paguodą. Melsdavosi už jį, bet kartu ir nerimastaudavo. Nejaugi paskutinis jos numyletinis daugiau nebegris, jos viltys ir lukesiai nebeissipildys. Nejaugi Auksciausias, kuris pareikalavo jau tiek aukų, tiek amzinyben pasauke pacioje jaunysteje, pareikalaus dar ir jos Pranelio.

* * * * * * * *

Vieną ūkanotą vakarą, kaip paprastai Petrienė meldėsi savo kamputyje, už sienos triuksmavo kareiviai, lauke jau kokia valanda, kaip kazkur uze lėktuvai, kartas nuo karto nusvisdavo padange ir uz valandeles pasigirsdavo dusluš dundejimas, nuo kurio siurpiai suburgzdavo langų stiklai. Tō siurpo ji nejuto tik su kiekvienu subildejimų ji mate ten savo Praneli tai konvulsyviai dejuojantį ir mirstanti, tai tiesiantį į ją rankas ir saukiantį pagalbos. Nepajuto, kaip akinanti šviesa nusviete laukus ir pirkią. Kareiviai galvotrukščiai lyg sumisę niro pro duris, tik Petriene lyg abstulbus liko stoveti prie lango. Sudrebejo po kojų zeme, aslon pasipyle stiklų sukes ir pamate Petrienė Sekminkalnio link iskylanti ugnies stulpą. Dabar suprato Petriene kas darosi ir jau buvo bebeganti pro duris į kiemelyje esancią duobę, bet pakele akis į kampą, kur kabojo po stiklu

dailiai apdirbtas Pranelio pirmosios komunijos paveikslelis. Toks rimtas su zvake rankoje lyg gyvas akutes isputęs žiuri. "Paimti kartu dingtelejo galvon, kad kartais neduok, Dieve...", bet žodžių nebeuzbaige, asloje pasklido ugnies kamuolys ir jos varginga zemes kelione buvo uzbaigta, jos mirties angelas jau buvo cia.

* * * * * * *

Kaime vėl ramu, nutilo lėktuvų užesys, tik pažeme dar draikėsi degesvai ir siera persisunkę dumai ir palksva skraistę apklojo Akmenos sleni, Sekminkalnį ir Žilius. Senis Gulbinas grįžo is laukų. Ties sv. Jono dauba uzklupo jį lėktuvai ir cia jis pajuto mirtį taip arti, kaip niekuomet. Padangeje sniokste plieniniai pauksciai, krito aplink bombos, arde žemę ir visa tai vyko taip arti jo. Į kaimą nebeskubejo ir ko skubintis ir taip aisku ką ten ras: aimanas, skausmą ir asaras. Patiės kaimo nesimate. Sambreskoje jis buvo apsiaustas dumų skraiste, taciau Petrienes link kartas nuo karto pakildavo kruvini liepsnos lopai perplesdami vakaro sambreskį, nudazydami vargo ir skausmo israiska dangaus skliauteli. Situose prosvaisciuose mate senis lyg mumijas slankiojancius zmones ir jam pasidare graudu. "Už ką, Viespatie, už ką," issiverze skausmas is senio lūpų ir sunki, karti asara nusirito per vargo ir sunkaus darbo isvagotą veidą.

Vokietija, 1947. IV 20. Juozas Končius.

PAGALVOKIT AR TAI TIESA?

Kaip teko sužinoti, jog Kanadoje, berods TORONTO mieste yra leidžiamas savaitrastis "Liaudies Balsas". Pasiziurejus į jį ir iš keletos sakinių, galima tuojau atspėti kaip ir kieno valia cia reiskiama. Pav. 1947 m. vasario men. 28 d. "Liaudies Balsas" raso, jog rusai 1941 m. veze masiniai lietuvius į Sibirą, kad juos apsaugojus nuo vokiečių kulkų, bei jų okupacijos žiaurumų ir t.t.

Mes tremtiniai, išblaškyti po įvairias pasaulio dalis, esame tie gyvieji liudininkai, kurie galime "L.B." pasakyti, kad 1941 m. birželio men. pradzioje, tapo aukomis desimtys tukstančių geriausių ir tauriausių lietuvių, kurie per daug mylejo savo tevų zemę ir jos Nepriklausomybę. Tik delto jie buvo kalti pries raudonuosius okupantus, ir kad neseke Palėckio - pardaviko pėdomis, kuris lietuvių tautą ir jos valstybę pardave svetimiesiems už išdavikiskus grasius.

Dabar as noreciau paklausti "L.B." ką jis pasakys į tai jog nuo antrosios raudonųjų okupacijos pradzios iki dabar, jie suspejo isvezti ne dešimtis tukstancių, bet simtus tukstancių nekaltų zmonių. Kuo "L.B." megintų tai pateisinti? Atrodo visi pavojai praejė.

Nejaugi jie galvoja likusius lietuvius apsaugoti nuo anglo-saksų? Ar gal nuo atominės bombos? Ne-! Jiems reikia naujų ir naujų vergų į ju sukurtąsias vergų stovyklas.

Pav. visai dar nesenai, kaip praneša Berlyne prancūzų licenzijuotas laikrastis "Kurier" kad Rytprusių-Kaliningrado civilinės valdzios virsininkas, generolas Zacharenko, pareiške, kad Rytprusių kolonizavimas naujais gyventojais darąs pazangą. Jau kolonizuota apie 500,000 asmenų, kurie is dalies esą lietuviai, kolonizavimu nubausti uz priesinimasi valdziai, del savo krasto prijungimo prie Sov. Sąjungos.

Tad matome, kad faktus apie lietuvių tremimus patvirtino ir pats sovietų armijos generolas. Jis gal ir nejuciomis, bet aiskiai pasako, kad lietuviai dar ir siandien kovoja del Lietuvos Laisves, nors uz tai ir istriamiami.

Taigi matome, jog savo laiku ir rudieji okupantai-naciai tą pati dare, išmesdami lietuvius ukininkus is ukių, o į jų vietą sodindami savo rases ir kraujo kolonistus. Ginkluoti budeliai-naciai prievarta gaude lietuvius vyrus ir su sargybomis isvezdavo Vokietijon, o is cia paskirste į visokius darbo ir kitus tos rusies dalinius. Jie kaip įmanydami mažino Lietuvos gyventojus, o jų vieton tikejosi amziams paseti savo vokiska sekla. Bet deja rudieji okupantai nesuspejo Lietuvos sugermaninti ir ją paversti Vokietijos dalimi.

Bet į šį darbą, kurį naciai nebaigė, dabar įsikibo, žinoma su didesniu tempu, raudonieji okupantai. Jie eina naciu pramintu keliu ir tikisi greitu laiku, įvykdyti tai, ko nepasieke rudoji Vokietija.

Toliau "L.B." rašo, kad Lietuvoje reikia tiesti nauji plentai, statyti naujos elektros jegaines ir kitį atstatymo darbai. Bet tam reikalui truksta darbo jegos, tad yra būtinas reikalas atšivezti zmonių is kaimyninių respublikų. Gi kelios desimtys tukstancių lietuvių yra atplesti nuo Tevynes ir jie cia yra pasigendami. (Mes tremtiniai)

Tad "L.B." teisina tuo rusų kolonizaciją Lietuvoje. Kodėl jis neprimena Palėckiui, kad pastarasis sugrąžintų Lietuvon is Sov. Sąjungos 194[illegible] m. istremtuosius lietuvius, o ne veztų naujos darbo jegos is brolišku respublikų. Bet deja, "L.B." ne tas rupi. Nejaugi jis yra toks apakęs, kad neatskiria dienos sviesos nuo nakties?

Kas liečia mus tremtinius, tai mes tarybinei Lietuvai esame nereikalingi, mes esam reikalingi Sov. Sąjungos darbo stovykloms. Paskutiniu metu gryžę is Sov. Sąjungos beleisviai vokiečiai, pasakoja kad jie Smolenske ir kitur yra sutikę lietuvių ir latvių, kurie vaziavo is Vokietijos į Tevynę. Tai yra gyvų zmonių pasakojimai. Tai yra gryna tiesa. Mes puikiai ir be jų zinom, kur mes patektume vaziuodami į Tevynę. Musų Tevyne butų Sibire tarp baltųjų meskų.

Aš patarčiau "L.B." nors ne tiesioginiai, bet netepti savo rankų, nekaltu brolių krauju, kuris ten toli teka nesustabdomais upeliais. Tegul "L.B." tarnai, nuvyksta dabar į jų taip garbinamą rojų ir lai aplanko savo brolius tolimose Sibiro tundrose, gal tik tuomet jie pamatytų viską savo akimis ir jų isdavikiškos sirdys sudrebetų is atsiveztų įspudzių.

Gi savo laikų Bimba irgi buvo nuvažiavęs į Lietuvą ir ten šiek tiek pažino taip išgarbintąją sovietų "demokratiją".

Žmogus, kuris parduoda savo tėvynę ir šmeižia savo brolius, jis yra nevertas vadintis z m o g u m i.

Mes lietuviai išblaškyti po visą pasaulį, privalome vieningai kovoti už mūsų tautos laisvę ir nepriklausomybę.

Mes tremtiniai, tetūrime tik vienintėlį ginklą, kuris yra kovoje dėl Lietuvos Laisvės ir Nepriklausomybės ir šis ginklas vadinasi: Tikėjimas-Grįžti Laisvon Tėvynen, Viltis-atgauti Nepriklausomybę ir gausios bei karštos maldos pas V I S A G A L I.

- "Kazys Suvalkietis" -

D E T R O I T M I C H.

Brangus Kanados Lietuviai, keletas minčiu skiriama del "Nepriklausomos Lietuvos" skaitytojų. Smagu gauti "N.L." kuri leidzia Kanados patrijotiniai lietuviai, malonu skaityti kolonijų lietuvišką judejimą kaip Montrealo, Toronto bet kur kitos kolonijos? Atrodytu kad tik dviejuose miestuose gyvena lietuviai Kanadoje.

Mes Amerikiečiai labai įdomaujamės Kanadiečiu judėjimu, veikimu sekame jūs korespondencijas. Patartina ir prasoma kad atsirastu korespondentai is vakarinės Kanados kaip Winnipego, Manitobos, Albertos provinciju, kaip Timmins, Sudbury, Fort Williams, Hamilton miestu ir dar daug kitu apylinkiu, kur beveik po visa Kanada randasi geru Lietuviu su gerais idealais, po kelias seimas gyvena ir pavieniu turi savo susiejimus, pasilinksminimus ir kitus judejimus, dirba įvairius darbus, galetu nors trumpai parasyti zinuciu is savo burelio.

Amerikiečiai kurie skaito "N.L." įdomaujasi Kanados Lietuvių veikimu, darbu, judejimu, vieningumu ir kitais jus gyvenimo reikalais kas liecia lietuviska veikima ir darbuotę. Tad Gerbiamieji Kanados Lietuviai ypač "N.L." skaitytojai, kur jus negyvenate ir nesvarbu kiek jus Lietuviu ten gyvena, tapkite korespondentais, savo lietuviško gyvenimo. Parasykite į redakciją savo zinutes kad ir trumpas, gyvenimas audringas ir įdomus kasdiena yra ir gražių nuotikių ir blogesniu ir linksmesniu ir t.t. Tuomet pats laikrastukas bus įdomesnis del paciu skaitytoju.

Brangus Kanados Lietuviai-es, visi kurie trokštate kad vėl atsikeltu musų Tevynę Lietuva is kraujuotos vergijos, visi kas kuom galite dirbkite, padekite darbu, rasyba, auka, remkite tuos darbus ir tą pati zurnalą "Nepriklausomą Lietuvą" o ir mes Amerikieciai vienmintiskai taip pat su jumis busime visados.

- J.K.C.-

PASTABOS

(DIDELĖ LIETUVOS IŠGAMOS ŠIRDIS)

Komunistu spauda apraudodama Petrą Cvirką rašo: "Nustojo plakusi didelė Lietuvos rašytojo širdis". Tiesa, jei jisai būtu buvęs tikras lietuvis; tikras Lietuvos rašytojas; beabėjo, kaipo tokio, būtu apgailestavę visi lietuviai, visa lietuviu spauda, bet dėja, buvo kitaip. Cvirka save nusimaskavo prieš visą lietuvių tautą. Jis tarnavo Lietuvos pavergėjams. Jis savo eilerašėiosia kėlė į padanges Staliną su jo visais žvalgybininkais ir žmogžudžiais. Kagi tikrumoje Stalinas gero davė Lietuvai ir lietuviams? Stalino gaujų įsiveržimas į Lietuvą, tai yra didžiausia nelaimė visiems lietuviams; sutrempė Lietuvos nepriklausomybę, atskyrė Lietuvą geležinia užtvara nuo viso pasaulio, lietuvius išblaškė po visą pasaulį kai vanagas paukščiukus, kurie negali gryšti Lietuvon del ten jo agentų siautėjimo. Stalinas per vienus metus suspėjo daugiau lietuvių kraujo išgerti, kaip Rusijos carai per 120 metų, o Cvirka savo raštuose minėjo kad, "Žmonijos istorija mums pavydės, kad mes gyvenome tais laikais su didžioju Stalinu". Ištikrūju, yra ko ir pavydėti... Toliau rašoma:

"Petras Cvirka stipriai mylėjo savo žemę ir žmones, Donelaitį, Biliūną, Žemaitę, (turbut delto, kad jie senei mirė). Karo metu atskirtas nuo tėvynės ilgėjosi mūsų liaudies, laukų, ežerų, upelių ir Nemuno". Jeigu taip, tai kaip jis atsinešė į tuos Lietuvius, kurie

be jokios kaltės Stalino buvo ištremti į Sibirą? Jie irgi mylėjo savo žemę, ežerus ir Nemuną, o juos Stalino politrukai vežė vasaros karšti užkaltais gyvulinuose vagonuose, be lašo vandens ir be maisto po šešes septynes dienas. O kiek tokiu nekaltų žmonių, nuo žiaurios Stalino rankos mirė Lietuvoje? Bet Cvirka šitų nekaltų aukų savo raštuose neužjautė; priešingai, jis tarnavo ir gelbėjo budeliams, kurie juos žudė. Mes lietuviai turime tik apgailestauti kad jis buvo lietuvis; bet kaip atrodo, lietuviai spėjo su juo atsiteisti. Komunistai tik verkia kad jis tragiškai mirė, bet apie jo mirties priežastį, nieko neskelbia.

- - - - - - - - -

"L.B." Janauskas filosofuoja, but tai, Francijoj ir Italijoj vystosi dideli įvykiai, ruošėsi didelėms kovoms. Na o kaip Lenkijoj, Rumunijoj, Jugoslavijoj, Albanijoj, ar jau ten viskas tvarkoj? Mat, ten Stalino inkvedistai šeimininkauja, tai Janausko nuomone ten jau viskas tvarkoj. Kas dedasi Vengrijoj, kur Maskvos agentai raudonosios armijos padedami suareštavo žmonių rinktą valdžią, ir prieš žmonių valią varo slykščiausią propagandą, tai gerai? Na o kaip su Lietuva, Latvija ir Estija, ar jau ten viskas tvarkoj? Aš manau kad dar ten nevienas susilauks tos teisingosios rankos kuri palietė Petrą Cvirką, kol Lietuva atsikratys savo kvislingų ir Stalino agentų. O kad Janauskas smetoninės valdžioj tarnaudamas policijoj daužė ūkininkams galvas buože, jis to ir nemini. Matyt Janauskui nesvarbu valdžios spalva, ruda, juoda, ar raudona; bilia agresinga.

- - - - - - - - -

Kas liečia Francija, ten komunistai visą laiką sobotažavo valdžią ir jos reformas, nes ten valdžia buvo demokratiška. Karui prasidėjus, komunistai tuoj šalį sudemoralizavo, nes jie tada ėjo išvein su naciais prieš savo tėvynę.

Visai kas kitą buvo Vokietijoj ir Italijoj, nes komunistai tupėjo kaip kokročiai plyšios, nes ten buvo diktatura; jie karingi tik demokratinėse šalise, kur žmonės gyvena laisvai, kur jau turi išsikovoje savo pagrindines teisias. Komunistų didžiausias priešas tai jų pačių agresingumas.

- - - - - - - - -

Kaip pasirodo, Molotovas išardęs Paryžiaus konferenciją ir išdumė. Kažin ar ilgai demokratinės valdžios turės kantrybės ir leis save apgaudinėti? Sovietų valdžios tikslas maišytis konferencijose ir jas sabotažuoti tik tam, kad pratęsti laiką apsiginklavi Aš manau jau laikas demokratijom griebtis kitokių priemonių, nes gali būti vėlu. Važinėti pas rusus, darytis tokias išlaidas, su jais konferuoti ir laiką veltui leisti, rodos jau užtektų. Diktatoriui turi kalbėti patranka, o ne diplomatas.

- D. N. -

MONTREALO ŽINIOS

APSIDAIRIUS.

Mūsų buvęs redaktorius Jonas Yla 4 d. liepos pasirodė mūsų tarpe. Begalo buvo linksmą kad atvažiavo aplankyti savo brolio, brolienės ir ju dukryčiu, taipgi savo giminaičių ir visu draugų bei pažystamų.

Visi pasiilgo nes su visais visuomet gražiai sugyveno. Kiekvienas prašė pasiliktį su mumis, gaila kad nesutiko ir vel gryzo į Chicagą.

Ačiu labai didžiai gerbiamam J. Ylai, už neužmirsimą ir aplankymą Montreolieciu.

. . . . . .

Rašytojos Marijos Aukštaitės sūnus klierikas Algirdas, dvi savaites atostogu praleido pas savo mylimus tevelius ir broluką Antaną. Sugryzo į Hinsdale Ill., baigti savo kilnų mokslą.

Linkime geriausiu pasisekimų laimingai atsiekti savo tikslą.

. . . . . .

Iš Rochester N.Y., buvo atvažiavę pas savo mamytę, broli, brolienę ir seimą Kazimieras ir Ona Juskeviciai su F. Šukiu, aplankę gimines ir draugus laimingai gryzo namo. Kita kartą linkime atvykti ilgesniam laikui ne taip trumpai kaip pereitą kartą.

. . . . . .

Lakūnas Kapitonas P. Šaltenis su savo malone žmona Biruta iš Great Neck, L.I., N.Y., 30 d. birželio, aplankė Lietuvius. Jų susipažinimas ir atsilankymas suteike dauk malonumų.

. . . . . .

Teko susipažinti su dviem Amerikos Lietuviu jaunimo veikėjais Jurgiu Žilinsku iš Pittsburgh Penn., ir Vaclovu Jurgėla iš Cleveland Ohio, kurie lankesi pradzioj liepos Toronte ir Montreale. Malonu susitikti su energingais tautiečiais.

. . . . . .

Svečiu tarpe teko susitikti su p. Jonu Zuckle iš Niagara Falls, N.Y. Dirba prie valdiško darbo U.S.A.

. . . . . .

Pone B. Spudienė iš Brooklyn N.Y., svečiavosi pas p. J. Kilmonius. Gerbiama viesne neuzmirsta aplankytie savo sunuosios draugus ir pazystamus. Smagu matyti kad kas metas aplanko musų koloniją.

. . . . . .

Petras Waškes buvo atvažiavęs pas savo mamytę ir gimines iš New Haven, Conn. Pasisvečiavęs ir aplankęs visus pažystamus gryzo atgal, issivezdamas panelę O. Pakuliutę ir tetą M. Savickienę, kurios pasekmingai ir linksmai gryzo namo.

. . . . . .

Pas p. A.A. Račiunus lankėsi seniau gyvenęs Montrealietis Antanas Simanavičius iš Brooklyn, N.Y.

. . . . . .

22 d. birželio Lietuvių Parapijos komitetas suruošė gerbiamam klebonui Jonui Bobinui vardadienio vakarienę ir įteikė piniginę dovaną.

Susirinko skaitlingai parapijiečiai ir linksmai laiką praleidę skirstėsi namo.

. . . . . .

L I G O N I A I.

K. Žižiunienei, gerbiamo vargoninko žmonai, 18 d. birželio, buvo padaryta sunki operaciją Jeanne D'Arc ligoninė, viskas pavyko pasekmingai dabar jau parvažiavus namo sveikstą.

E. Levinskienė 13 d. birželio skubėtai išvežtą į St. Mary's ligoninę. Dabar namuose pamažu drutinasi.

Linkime abiems kuogreičiausiai pasveiktį.

. . . . . .

Lankėsi p. A. Navickas Toronto, Ont., ir p. J.M. Kilmoniai Boston, Mass.

. . . . . .

"N.L." administracija, gavo laišką no p. J.M. Leknickų, kuriame siunčia dauk sveikinimų Tarybiečiams ir visiems Montrėalo Lietuviams.

. . . . . .

Panelė Lorraine Alena Bandžiutė (Viktoro Bandžiaus duktė) pasekmingai baigė aukštą mokslą 17 d. birželio, Hochelagos Vienuolyne Montrėale.

. . . . . .

Tėvas S. Kulbis 10 d. liepos išvažiavo į Suv. Valstijas savo atostogas praleistį.

Linkime laimingai ir pasekmingai pailsėjus sugryžti.

. . . . . .

Kanados Lietuvių Vyčiai, turėjo gražų išvažiavimą pasiėmę autobosą. Dalyvavo apie 40 panelių ir jaunikaičių.

Lai gyvuoją Montrėalo jaunimo ratelis!

. . . . . .

Parapijos Choras ruošiasi prie metinio pikninko.

. . . . . .

Šv. Kazimiero Lietuviu Parapijos bažnyčioje prasidės 40 valandų atlaidų, sekmadieni 14 d. rugsėjo (Sept.), uzsibaigs 16-tą d. vakare.

. . . . . .

Aplankė savuosios p. Ant. Vaitkus su žmoną ir dukryte iš Brooklyn N.Y.

Taipgi atvyko pas Tėvelius Julė Bunevičienė (Ramanauskaitė) iš Greenfield Mass.

Malonu matytie kad buvę Montrealiečiai neužmirštą savo giminiu draugų ir pažystamų.

. . . . . .

GARNIO DOVANOS

-Vaclovu Senku ir Florence Cailloux gimė dukrelė, Marie, Murielle, Denise, 8 d. geguzio.

- Vincui Serafinui ir Hilda May King gimė sūnus - Wayne, Joseph, Garfield, 9 d. geguzio.

-Juozui Kleizai ir Marijai Krukliutei gimė dukrelė - Mary, Helen, June, 1 d. birzelio.

-Jurgui Skyrui ir Izabelei Mitchell gimė duktė - Anna, 17 d. birželio.

Augkite mažyčiai ir teikite tėveliams džiaugsmo.

. . . . . .

VESTUVIŲ VARPAI SUSKAMBĖJO

6 d. gegužio, Agotai Stratkauskaitei (Grinienei) našlė su Jonu Jackeviciu.

10 d. gegužio, Annai Paulauskaitei su Michael Gideon.

7 d. birželio, Jadvigai Rodzen, lietuvių bendradarbė, tankiai mūsų vakareluose savo dainomis suzavejo zmones su Macislaus Wojtowicz.

. . . . . .

21 d. birželio Emilijai Zavišiutei su Stasiu Vilemu.

21 d. birželio Alenai Kuklieriutei su Jonu Kurylo.

28 d. birželio Julei Rokiutei su Edward John O'Connell.

Linksmo, laimingo gyvenimo jaunioms porelėms.

. . . . . .

PAJIEŠKOJIMAI.

- Armono Mykolo, Veikšiu km., Kriuku valsč., Šiauliu apskr.,
- Baskevičiutės Bronės, gimusi Amerikoje.
- Barkauskienės Petronėlės, (Adomaitytės) Tarpučių km., Sintautu valsč., Šakių apskr.,
- Bakaičio Prano, Budrių km., Plokščių valsč., Šakių apskr.,
- Bagdono Jokūbo, Pašikšnių km., Žygačių valsč., Taurages apskr.,
- Denio Jono, Urvinių km., Žygačių valsč., Taurages apskr.,
- Būdininko Broniaus, Kazlų km., Antanavos valsč., Marijampolės apskr.,
- Budrevičio Jono, Žliobiškių km., Viešintų valsč.,
- Deuničio Antano, Kegrių km., Veikšnių valsč., Mažeikių apskr.,
- Čepononių Vytalio ir Vinco, Nemajūnų km., Šventežerio valsč.,
- Marciukonio Vinco, Nemajūnų km., Šventežerio valsč.,
- Žaliaduonio Prano, Teizų km., Šventežerio valsč.,
- Grebliūno Antano, Nemajūnų km., Šventežerio valsč.,
- Grigaičio Stasio, Kubilelių km., Bublelių valsč., Šakių apskr.,
- Juodį Antana, Jasonių km., Utenos valsč. ir apskr.,
- Jurguti Antana, Padvarių km., Kretingos apskr.,
- Karčiauskaičiu, Gustaičių km., Veiverių valsč., Marijampolės apskr.,
- Kolyta Jona, Dabravolės km., Pajavonio valsč., Vilkaviškio apskr.,
- Kaškulio Hermano, Biržu.

- Kuisų (Teresę Freitakienę) Vaitkaičių km., Naumiesčio valsč., Taurages apskr.,
- Kunsaitytė Marė, Verpikų km., Kidulių valsč., Šakių apskr.,
- Levickų Kazimiero ir Katrinos (Kase) Vilkaviškio.
- Markulevičienės (Gružauskaitės) Marijos.
- Markulevičius Vladas.
- Matulaičio Kazio, Ukmergės.
- Menkeliūną Stasį.
- Mikelaitį Joną, Dainių km., Jurbarko valsč.,
- Petravičio Prano, Pliorisių km., Sintautų valsč., Šakių apskr.,
- Puodžiūno Klemenso, Kiaušų km., Anykščių valsč., Utenos apskr.,
- Rimkų, Šauklių km., Mosėdžio valsč., Kretingos apskr.,
- Pečiulių ir Skučių, Mauručių km., Veiveriu valsč.,Marijampolės aps
- Pėterių Adolfo ir Jono iš Kybartų.
- Prylipo Adolfo iš Kybartų.
- Stuko Povilo, Šeimyniškių km., Užpalių valsč., Utenos apskr.,
- Šulmistrų Jurgio, Andriaus ir Juozo, Dugnų km., Batakių valsč.,
- Česną Andrius, Juodpetrių km., Taurages valsč., ir apskr.,
- Račiūno Jurgio, Joniškių km., Taurages valsč., ir apskr.,
- Žagrakalių Vlado ir Kazimiero, Taurinės vnk., Raguvos valsč., Panevezio apskr.,
- Kajoko Antano, Aguonių km., Liūbavo valsč., Marijampolės apskr.,
- Urbono Kazio, iš Kauno.
- Vaitiekaus Jono, Žalosios valsč., Vilkaviškio apskr.,
- Valentukevičiutę Vladislova, Uciekos km., Merkinės valsč., Alytaus apskr.,
- Vilčinsko Stasio, Panoterių valsč., Ukmergės apskr.,
- Žilinsko, Rukonių km., Šeduvos valsč., Panevėžio apskr.,

- Žilionio Juozo, Miroslavo valsč., Alytaus apskr.,

Ieškomiejie arba apie juos žinantiejie prašomi atsiliepti į "N. L." administraciją.

- - - - - - - - - - -

- Abraičio Juozo, Barštinų km., Sasnavos valsč.,
- Naujoko Jono, gyvena Kanadoj.
- Kraiveno Juozo, Raišupių km., Sasnavos valsč.,
- Butanavičiaus Jono, Sleinų km., Janavos valsč., Marijampolės apskr.,
- Butanavičiaus Jono, iš Kalvarijos.
- Norkausko Jono (Norkowsk) Alytaus miesto.
- Karašauskienės (Insodziutės)
- Petkevičiaus P., Kauno, Žaliojos gatvė.
- Tumoso, Smilgiu km., Sasnavos valsč., Marijampolės apskr.,

Prašau atsiliepti šio antrašu:

Mrs. Anna Waskes,
556 East Street,
New Haven, Conn.
U. S. A.

- - - - - - - - - -

Pajieškau savo brolio Zidorio Jokšiuo, išvykusi į Braziliją 1929 m., pirmiaus gyveno Senpaul mieste, apie 15 metų nieko apie jį negirdejau. Prasau mielas broli atsisaukti, ar kas apie jį žinantis pranesti už ką tarių širdingai ačiu. Pajiesko brolis kilęs is Akmenių km., Kupiskių valsc.,

Petras Jokšys,
1065 Fourth Ave.,
Verdun, Quebec.
Canada.

- - - - - - - - - - -

Stasys Motuzas kilęs iš Valdomų km., Gruzdžių valsč., Šiaulių apskr., prašo atsiliepti gimines ir pažystamus.

St. Motuzas,
(20b) D.P. CAMP Nr.17,
Oker/Hazz, Germany.

- - - - - - - - - - -

Malonu būtų susirašinėti dviem jaunom Lietuvaitėm, kurios randasi dabartinese blogose sąlygose, per karą pasimetę su teveliais, su norą turinčiais Kanados lietuviais.

Su pagarba,

Benita Baumgardaitė
Hermannstr. 76,
Oldenburg i/o
Germany.

Ada Naudžiūtė
Noll str. 5,
Oldenburg i/o
Germany

- - - - - - - - - - -

Vincas Grėbliunas kilęs iš Seinų apskr., Šventežerio valsč., Nemajūnų km., iesko savo giminių bei pazystamų. Taip pat pageidauju susirašinėti ir pasidalinti informacijomis su tautiečiais.

Rasykite: Vincas Grėbliūnas,
Kempten/Allgau P.O. Box 229,
U. S. A. Zone, Germany.

- - - - - - - - - - -

Mykolas Kregždė ir Olga Kregždienė - Variakojytė, kilę iš Lietuvos, Birzų apskrities ir valsciaus, Aulių kaimo, praso atsiliepti gimines ir pažįstamus gyvenancius Kanadoje.

Mūsų adresas: M. Kregždė,
Geesthacht, Spakenberg-I-1225F,
Schleswig - Holstein,
British Zone, Germany.

- - - - - - - - - - -

Adolfas Motiejūnas sūnus Adomo kilęs iš Seinų apskr., Veisejų parapijos, Jakonių kaimo. Giminių ir pažįstamų prasau atsiliepti šio antrasu.

Adolfas Motiejūnas,
Schleissheim b/München,
Flugfeld UNRRA Team 1074,
Barak - 8/12,
Germany.

DOMEI !!!

Jeigu norite apdrausti namą, baldus, automobilį, langus, biznį, gyvastį ir t.t. Prašau kreipkytės žemiau pažymėtų antrašu, kur gausite TEISINGĄ ir SĄŽININGĄ patarnavimą.

ALBERTAS J. NORKELIUNAS

(GENERAL INSURANCE)

6668 Delorimier Ave., Rosemount,

Montreal, Quebec.

OFISO
TEL:- PL. 1871.

Tel: Ofiso - CH. 5020
" Res. - AM. 9324

DR. E. ANDRUKAITIS

LIETUVYS

GYDYTOJAS

2540 Sherbrooke East, Montreal

(Ant Frontenac Kampo)

Tel: CH. - 5020

DR. LEON CARPENTIER

DANTISTAS

Daro peršvietimus (X - Rays)

2540 Sherbrooke East, Montreal

(Ant Frontenac Kampo)

2820 ALLARD St.,
Montreal 20.

Tel. TRENMORE 1135

Victoria

CLEANERS & DYERS CO.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome nuo lietaus apsiaustus, dėl kurių uždedame "Drex", kas neperleidžia vandens ir duodą gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetas ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius.

Kiekvieną orderį pajemame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Del informaciju prašome telefonuot TRenmore 1135 (galimą lietuviškai pasaukti yra prie telefono ir Lietuvaite.)

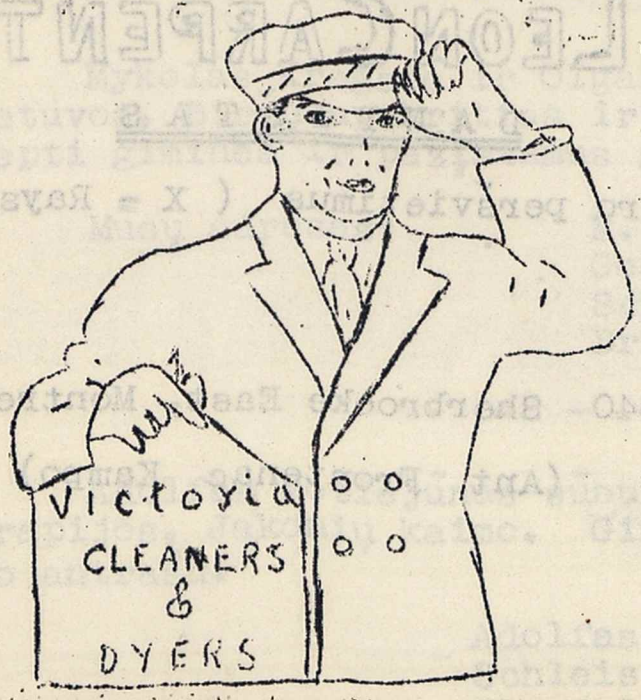

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučeliunas.

J. Matulaitis.

A. Majauskas.